

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła Michalskiego, względem zmiany cyrkularza c. k. Ministerstwa wojny z dnia 17. września 1879. praes. Nr. 5048. (Dz. u. p. N. 38.) orzekającego, że zajęcia rękodzielnicze nie dadzą się pogodzić z godnością stanu oficerskiego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 26. marca 1892 r. odesłany został wniosek posła Michalskiego o zmianę przepisu, dotyczącego osobistych spraw oficerów armii cesarskiej, do komisji prawniczej, a mianowicie, co do orzeczenia, jakoby zajęcia rękodzielnicze nie dały się pogodzić z godnością stanu oficerskiego.

Wnioskodawca na powyższym posiedzeniu uzasadnił wniosek swój w pierwszym czytaniu i wypowiedział w uzasadnieniu tegoż przeświadczenie swoje, że przepisy odsadzające oficera armii od stopnia oficerskiego, z powodu zajęcia rękodzielniczego, z godnością stanu oficerskiego jakoby niezgodnego, są w wysokim stopniu krzywdzące.

Komisya prawnicza, rozpoznając ten wniosek, nie tała sobie, że wygórowane pojęcia ambicyi wojskowej wykluczają wprawdzie do pewnego stopnia wedle zapatrywań wojskowych pewne zarobki i rodzaje zajęcia od zatrudnień, zgodnych z tradycjami stanu oficerskiego; z drugiej zaś strony nie upatrywała w pracy uczeiwej, rękodzielniczej, skoro raz kandydat warunki stanu oficerskiego i egzamin oficerski z postępem odpowiednim posiada, nie uchybiającego i nie ujemnego, coby odsadzało oficera od przyznanego mu po dopełnieniu tych warunków stopnia, li dla tego, że w dziale VII. tegoż przepisu ministerstwa wojny w §. 46. orzeczono: że zarobkowość prywatna oficera nie śmie być taką, iżby narażała go przy osobistem wykonywaniu swego zajęcia na styeczność z publicznością, lub profesyjne sprawowanie usług wobec publiczności, przypadających zwykle pomocnikom lub służbie rękodzielniczej w ściślejszym znaczeniu.

Zbytecznem zdaje się dowodzić, że kandydat stanu oficerskiego, względnie posiadający egzamin i warunki oficerskie nie podjąłby się samo przez się zarobku w rzeczonym znaczeniu i kierunku.

Nadto §. 46. w ustępie 2-gim sam orzeka, że oficerowie w razie pełnienia obowiązków podobnego zajęcia — stanowi oficerskiemu nieprzeciwne — nie mają prawa przywdziewania mundur, ni też podpisywania się na anonsach, rachunkach, korespondencyach i t. p. z dodaniem stopnia czyli szarzy oficerskiej.

Nie należy to też przypuszczać obawy lub przesądu, że w państwie konstytucyjnem i w dzisiejszych czasach oświaty i równania się stanów, członkowi stanu oficerskiego odmawiałby ktoś należytego szacunku, z powodu jego prywatnego zajęcia rękodzielniczego.

Wprawdzie §. 48. tegoż w mowie będącego przepisu waruje, że rada honorowa w razie kolizyi lub wątpliwości orzec ma, po zbadaniu wszystkich okoliczności i sumiennem rozważeniu tychże w umotywowanej opinii, komendzie korpusu wojskowego przesłać się mającej, czy zajęcie — w danym wypadku rękodzielnicze — z godnością czyli charakterem służbowym oficera pogodzić się da lub nie; wszakże w tem zarządzeniu dana jest widocznie radzie honorowej możność, wychodząc z uprzedzenia mylnej informacyi lub ujemnego przypuszczenia, odsądzić oficera, dla zarobku rękodzielniczego od szarzy oficerskiej, prawnie nabytej.

Nadto przepisy wojskowe orzekają, w jakich wypadkach oficer dla zawinięcia jakowego lub uchwały rady honorowej do złożenia szarzy oficerskiej zniewolonym być może; wręcz przeciwnem jest więc sprawiedliwości, aby zniewolonym został (do złożenia szarzy oficerskiej, jakiej się dośłużył, bez przewinięcia ze swej strony lub dopuszczenia się czegoś uwłaczającego, bez wszelkiego uchybienia) — nawet wbrew swojej woli przez samo ministerstwo wojny — i przeniesiony na feldwebla do innego pułku, jak gdyby szarzy wachmistrza lub sierżanta coś wcale nie uchybiało a z oficerską było niezgodnem.

Dla tego komisya prawnicza wnosi:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwała:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedstawił c. i k. Rządowi potrzebę stosownej zmiany rzeczzonego cyrkularza Ministerstwa wojny z dnia 17. września 1879 r. Praes. Nr. 5048. (Dz. u. p. N. 38.) co do niezgodności pewnych zajęć rękodzielniczych z atrybucyami stanu oficerskiego.

We Lwowie dnia 4. kwietnia 1892.

Przewodniczący:

Zoll.

Sprawozdawca:

W e i g e l.